

Let's go home

นางสาวนภาพร บุญพิทักษ์ นางสาวรังสิมาภรณ์ ยาวิชัยป้อม

นางสาวนัยนา ขาภิรมย์

งานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ ฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลรามาธิบดี

ที่มาและเหตุผล

โรคปอดอักเสบเป็นโรคติดเชื้อทางเดินหายใจที่พบบ่อยในเด็ก จากข้อมูลองค์การอนามัยโลกพบว่าโรคปอดอักเสบเป็นสาเหตุการเสียชีวิตที่สำคัญในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี มากเป็นอันดับหนึ่งของเด็กทั่วโลก ในประเทศไทยพบความชุกของการเป็นโรคปอดอักเสบประมาณร้อยละ 45-50 ของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี ที่มาด้วยโรคติดเชื้อเฉียบพลันของทางเดินหายใจส่วนล่าง และพบการกลับมาเป็นซ้ำของโรคปอดอักเสบในเด็กร้อยละ 4.1-9.1 การกลับมาเป็นซ้ำของโรคปอดอักเสบทำให้ผู้ป่วยต้องกลับมานอนโรงพยาบาล ส่งผลต่อภาวะอัตราการครองเตียงและภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว

หอผู้ป่วยเด็กโรคติดเชื้อ (SNE) ให้การดูแลผู้ป่วยเด็กที่มีภาวะติดเชื้อที่มีการแพร่กระจายเชื้อทางการสัมผัส และทางผอมละอองน้ำมูก น้ำลาย ผู้ป่วย 5 โรคแรก ของหอผู้ป่วย เป็นกลุ่มโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจเป็นส่วนใหญ่ และมักกลับมานอนโรงพยาบาลซ้ำด้วยภาวะโรคปอดอักเสบ ทำให้ต้องนอนโรงพยาบาลนานขึ้น เพิ่มอัตราการครองเตียง เพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของครอบครัว จากการศึกษาพบว่า การกลับมานอนโรงพยาบาลซ้ำของผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการที่ผู้ดูแลขาดความรู้ที่ถูกต้องในการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ

หอผู้ป่วยเด็กโรคติดเชื้อได้เล็งเห็นความสำคัญในการวางแผนการดูแลรักษาพยาบาลและการเตรียมความพร้อมในการจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้าน (Discharge planning) เพื่อให้ผู้ดูแลมีความรู้ มีทักษะและสามารถให้การดูแลผู้ป่วยที่ถูกต้อง ทั้งขณะที่ยังนอนโรงพยาบาลและกลับบ้าน ดังนั้นจึงได้จัดทำโครงการ การวางแผนการจำหน่ายในผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ ชื่อโครงการ “Let's go home” เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยและผู้ดูแล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของผู้ดูแลในการดูแลผู้ป่วยเมื่ออยู่ที่โรงพยาบาลและเมื่อกลับบ้าน
2. เพื่อลดอัตราการกลับมานอนโรงพยาบาลซ้ำภายใน 28 วัน ในผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบลดลง
3. เพื่อให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการวางแผนการจำหน่ายในระดับมาก $\geq 90\%$
4. เพื่อให้พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการให้การวางแผนการจำหน่ายในระดับมาก $\geq 90\%$

Discharge Planning Process

ผลการปฏิบัติการ

ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	ผลดำเนินการ	
		ก่อนดำเนินการ	หลังดำเนินการ
		ครั้งที่ 1 (36 ราย)	ครั้งที่ 2 (20 ราย)
1. ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความรู้เรื่องโรคและการดูแลสุขภาพ แนวทางการรักษาและการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ			
1.1 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (no U/D)	90 %	80%	87.5%
1.2 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (chronic disease)	90 %	90%	100%
2. ผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถดูแลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบได้ถูกต้อง			
2.1 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (no U/D)	100%	96%	100%
2.2 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (chronic disease)	100%	90%	100%
3. อัตราการ re-admit ภายใน 28 วัน ด้วยโรคเดิมของผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ			
3.1 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (no U/D)	0%	0%	0%
3.2 กลุ่มผู้ป่วยเด็ก Pneumonia (chronic disease)	< 10 %	16%	0%
4. อัตราความพึงพอใจของผู้ป่วยและผู้ดูแลต่อการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย (ระดับมาก)	$\geq 90\%$	-	92.10 %
5. อัตราความพึงพอใจของพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลต่อการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย (ระดับมาก)	$\geq 90\%$	-	93.1%

ผลการปรับปรุง / ผลที่ได้รับเมื่อดำเนินงานเสร็จสิ้น

1. มี discharge process ผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบของหอผู้ป่วย ที่เป็นแนวทางเดียวกัน
2. บุคลากร มีความรู้และความมั่นใจในการวางแผนการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ โดยใช้หลักการ Discharge Planning (D-METHOD-P)
3. อัตราการ re-admit ภายใน 28 วัน ด้วยโรคเดิมของผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบลดลงและช่วยลดค่าใช้จ่ายในการกลับมานอนโรงพยาบาลซ้ำ
4. ผู้ป่วยและผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย
5. พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วย
6. ผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วยได้รับข้อมูลอาการ สาเหตุ แนวทางการรักษาต่างๆ ได้ครบถ้วน ได้รับการฝึกทักษะการดูแลผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ ทำให้เกิดความมั่นใจในการดูแลผู้ป่วยเมื่อต้องกลับบ้าน

การเรียนรู้ที่ได้รับจากการทำโครงการและการขยายผล

1. การจัดทำแนวทางการจำหน่ายผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบที่เป็นไปเป็นแนวทางเดียวกัน ทำให้พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลปฏิบัติงานได้สะดวก รวดเร็ว ครบถ้วนและครอบคลุมการดูแลผู้ป่วยแบบองค์รวม
2. การส่งเสริมให้พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลในหอผู้ป่วยได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยกลับบ้านทำให้ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมสหสาขาวิชาชีพ
3. การพัฒนาคุณภาพงานจากปัญหาที่เกิดขึ้นภายในหอผู้ป่วย ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. การเปิดโอกาสให้ผู้ดูแลได้ซักถามข้อสงสัย ทำให้พยาบาลได้รับทราบปัญหาของผู้ป่วยและผู้ดูแลขาดความรู้และทักษะทางด้านใด ทำให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยและครอบครัว
5. การให้ความรู้และสอนทักษะผู้ป่วยและผู้ดูแล ต้องกระตุ้นให้มีการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลเกิดความมั่นใจเมื่อต้องกลับไปปฏิบัติที่บ้าน
6. ในผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ ในรายที่อาการค่อนข้าง stable ควรเริ่มทำการวางแผนการจำหน่ายให้เร็ว discharge planning ให้เร็ว เพื่อให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลได้เรียนรู้และฝึกทักษะได้เร็วขึ้น ช่วยลดระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาล

การควบคุม / ติดตาม / ประเมินผล / การป้องกันปัญหาเกิดซ้ำ

- มีการติดตามประเมินผลโครงการทุก 2 สัปดาห์ นำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเก็บข้อมูลครั้งที่ 1 มาทบทวนและปรับปรุงโครงการและหาแนวทางป้องกันการเกิดปัญหาซ้ำ
1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจำหน่ายผู้ป่วย ทำให้พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลมีความพึงพอใจต่อการให้การวางแผนการจำหน่ายผู้ป่วยเด็กโรคปอดอักเสบ
  2. การให้ผู้ดูแลและผู้ดูแลมีการสอนสาธิตกลับ จะช่วยให้ประเมินความรู้และทักษะผู้ป่วยและผู้ดูแลได้ชัดเจนขึ้น
  3. บางครั้งผู้ดูแลที่โรงพยาบาล ไม่ใช่คนเดียวกับผู้ป่วยเมื่อกลับบ้าน ทำให้ผู้ป่วยไม่ได้รับการดูแลตามแผนการ จำหน่าย